

אהובתי גרה על הר הכרמל, בבית קטן, שגג רעפים אדום לו ותריסים ירוקים ושיפעת מטפסים המכסים את קירותיו כמעט לגמרי.

בביקורי האחרון בחיפה רבתי עם אהובתי. אינני זוכר מתי ואינני זוכר מדוע, אבל בסופו של הריב לא הניחה לי אהובתי ללוות אותה לביתה. לבדה עלתה לאוטובוס מספר 22 ואני חזרתי לתחנת „אגד“, ישנתי שם על הספסל ובאוטובוס הראשון חזרתי לתל-אביב.

בא מכתב. אהובתי כתבה לי שהיא אשמה ומתחרטת. לא התעמקתי בניסוח המכתב. די היה לי שהבינתי ממנו, כי אני יכול לבוא שוב אליה להר. את המכתב קיבלתי בדואר של אחת עשרה וחצי. בשתיים הייתי כבר בין נתניה לבית-ליד.

אהובתי גרה בין שני ימים. מביתה רואים את הים של המפרץ ואת הים השני. שעות על שעות היינו עומדים בחצר הקטנה, בין מחטי האורן הירוקים והצהובים ומביטים, פעם לים של המפרץ ופעם לים השני. היינו מדמים לנו שאנחנו על אי — משני הצדדים מיים כחולים ועמוקים ואנחנו לבדנו בעולם, עם עצי האורן והמטפסים, שכיסו את הקירות לגמרי והצמיחו פעמונים סגולים, גדולים וצלולים.

בימים של אוויר צלול אפשר לראות מביתה של אהובתי למרחקים שאין להם גביל. מעל צוקי ראש הניקרה היה מתרומם הערפל והרבה אוניות קטנות שטו במיים הכחולים, הרבה אוניות קטנות ורחוקות. כשהתחזרנו את עינינו מן הים של המפרץ אל הים השני, היינו גזהרים מאוד לא להעביר את המבט דרך הסימטאות של העיר למטה, אלא דרך השמיים, או שהיינו משקיעים את עינינו זה בזו עד לגמר הסיבוב.

משניה לשניה מקרב אותי האוטובוס אל בית אהובתי. בעתלית דינדנו הפעמונים הסגולים, ואחרי טירה ירד אלי ניחוח האורן. ידעתי שלא תחכה לי. ידעתי, שארד מן האוטובוס ואלך לי לבדי, עם מזוודתי הקטנה, בכביש הצר והריק בין שני הימים והבית יהיה שומם לחלוטין, כאילו אין ולא היה בו אדם מעולם. תריסיו מורדים ודלתו חתומה, ורק הרוח מנגנת במחטי האורנים את המנגינה שהופכת את העולם לשיר ערש של אמא.

בשלוש וחצי ירדתי בתחנת „אגד“. אכלתי סנדוויץ' עם נקניק ושתיתי גוזה. לא רציתי לבוא רעב אל אהובתי. ואז נפל מבטי על הראי שבקיוסק וראיתי שאינני מגולח. רצתי לאוטובוס ושכחתי להתגלח. מזל שנוכרתי עכשיו. אהובתי איננה סובלת פנים לא מגולחים. הלכתי לאט לאורך רחוב יפו, ונכנסתי למספרה הראשונה.

השלט מבחוח היה גדול ובהיר, אבל לאחר שנכנסתי פנימה וירדתי שלוש מדרגות עדיין לא ראיתי כלום, תוך מאפלולית עכורה וכך מטושטש ואשנב מוארך ודהה בקיר שממול. לא הבינתי איך יכול הספר לעבוד בתושך כזה, אבל אחרי רגע התחילו עיני להתרגל והאשנב המוארך ממולי נעשה יותר ויותר בהיר. כשעמדתי על מפתן המדרגה השלישית ראיתי בבירור את חלוקו הארוך של עוזר הספר ואחריו באו מתוך הדימדומים הכיסא היחיד שבמספרה, איצטבת המכשירים והראי. את הספר עצמו גיליתי רק לאחר שניגש אלי, מפני שישב בפינה על שרפרף גמוך, עירום עד מותניו ועורו הכהה כמוהו כחשכה העכורה שבמספרה.

הספר ועוזרו לא שמו לב לכניסתי, ואדישותם אמרה לי לטוב על עקבי. בלי ספק יש בסביבה מספרות אחרות, ובודאי גם נקיות ומוארות. כשהגעתי שוב אל המדרגה, בדרכי החוצה, קם עוזר הספר ממקומו ואמר, בבקשה אדוני, היכנס!

נשארתי עומד על המדרגה. ככל שאקדים להתגלח אוכל להשלים את תוכניותי לעלייה אל ההר. כל עוד ספיחי הזקן על פני, לא אוכל אף לחשוב על אהובתי. עודי מהסס קם גם הספר, ניגש אלי ופשק לעומתי את שתי זרועותיו השעירות: היכנס חבוב, היכנס! מה אפשר לעשות בשבילך? מה נעשה בשבילו, סאמי? סאמי אחז בזרועי, סובב אותי אל האור שבא מן הדלת ואמר, האדון צריך להתגלח. האדון לא התגלח שלושה ימים.

יומיים, אמרתי.

ואם יומיים, אמר בעל הבית. אתה לא יכול להמשיך ללכת ככה, חבוב. ועוד לפגישה עם בחורה. איך אתה אומר, סאמי?

סאמי לא הירפה מזרועי והוסיף לסובב אותי לאט לאט אל פנים המספרה. בעל הבית הביא את פניו, עד שכמעט נגעו בפני ואמר, לא חבוב, ככה אתה לא יכול ללכת לפגישה עם בחורה.

היא תגיד שזה דוקר לה, אמר סאמי.

זה לא הבחורות שהיו פעם, אמר בעל הבית. איזה עולם, יא סאמי, איזה עולם! לא השגחתי איך הגיע אל צדי השני. שניהם ניצבו כעת מעברי. מימיני בעל הבית, גמוך, שמגמן ומקריח, ומשמאלי סאמי, תמיר ומשופם וחלוקו הלבן מתוח כהלכה על גופו. שלושתנו צעדנו עקב בצד אגודל אל כיסא הספרים הגדול שמתחת לאשנב המוארך. רק כשישבתי כהלכה בכיסא, הירפה בעל הבית מזרועי ומיהר לשים עלי את הסדין ולקשרו מתחת לצווארי. אז הירפה גם סאמי, הרים את מזוודתי הקטנה והציבה בפינת החדר.

מחניק פה.

פתח את המאוזר, סאמי, אמר בעל הבית.

המאוזר החל להסתובב והזרים על פני את ריחה הכבד של המספרה, תמציתם של בשמים זולים שנתקשו משך שנים רבות על ריצפת החדר. סאמי שקד להציב את המאוזר בדיוק מול פני והריח היכה באפי ללא אפשרות לנשום.

לא ככה, סאמי, אמר בעל הבית. זה ייבש לנו את הקצף. סאמי היטה את המאוזר שוב כלפי מעלה והמחנק הכבד בחדר לא הופר עוד.

חשבתי שסאמי יטפל בי, אבל בעל הבית הוא שעשה את כל ההכנות: החליק בידיו על קרחו המשומנת והשחין את התער. סאמי הכין את הקצף ומרח אותו על פני שיכבה עבה מאוד. עכשיו זוו, סאמי, אמר בעל הבית. תן לי לגלח את הארץ שלנו. מאיפה אתה, חבוב? לא חיפאי?
מתל-אביב.

תל-אביב, אמר, איזה עיר. כל התל-אביבים באים לחיפה לעשות חיים. אין לכם כלום בתל-אביב?

אני עולה לכרמל, אמרתי.

איך, שם רוח, קר בלילה, אמר בעל הבית, ואחר-כך נשתתק, הסיר מעל פני את הקצף באצבעות מלטפות ובתשומת לב קפדנית, ולא דיבר עד שסיים את הגילוח כולו.

איך הוא עכשיו, סאמי? אמר, יכול ללכת אצל הבחורה שלו עכשיו? סאמי הסתכל בי בעין בוחנת. עוד איך יכול.

ואיפה העיניים שלך? אמר בעל הבית. להסתפר הוא לא צריך? איזה שערות? פרע את שערי בידו. שב, חבוב, שב בשקט בכיסא. בתנועות איטיות מאוד נטל את המסרק והמספריים ועבד עלי שעה ארוכה, גזוז והחלק, גזוז ולטף, גזוז ולטף וסרק.

התגמנתי כנראה. שעוני הראה שש וחצי. במספרה בערה גורה מאובקת ומעבר לדלת טילו דימדומים.

שש וחצי, נזדקפתי.

עבודה טובה עשינו לך, חבוב, אמר בעל הבית. וגם נחת קצת אצלנו. הוא חושב שלא יוכל לנסוע קצת לבחורה שלו, אמר סאמי. לא יכולתי לצלצל בפתח ביתה של אהובתי אחרי שקיעת השמש. אני לא הודעתי לה שאבוא, אולי לא תהיה בבית.

למה לא הערת אותי, צעקתי.

אל תדאג, חבוב, הרגיע אותי בעל הבית. אין לך מה לדאוג. תבוא אצלי ותאכל ארוחת ערב ותישן טוב, ומחר תקום ותלך אצל הבחורה שלך. יותר טוב ככה, איך, יא סאמי?

תלך איתו, תלך איתו, ותהיה מבסוט.

בעל הבית לבש תולצלה. ירדתי מעל הכיסא, לקחתי את מזוודתי והתייצבתי בפתח המספרה. מעבר לכביש היתה תומת אבן גדולה ומאחוריה התענפו אורגים. השמש עממה מאחורי הדור, ורק צמרות האורגים התאמצו להחזיק בהיבהוביה.

סאמי קרב אלי והתחיל עוסק בסגירת דלת הברזל ובהורדת התריס המתקפל שמעליה. בעל הבית אחז בידי והליכני במעלה הרחוב הצר. זהו הרחוב שבו עובר האוטובוס העולה לכרמל ופעמים רבות נסעתי בו, אך תמיד הבתנתי רק בחומה הגבוהה ובאילנות שמאחוריה. עכשיו צעדו לידי בתי הרחוב, בתים ערביים עגולי מרפסות עם הרבה שייש וחנייות צרות, כמו המספרה. ילדים פרוצי עיניים החליקו במורד על עגלות תוצרת-בית ואמהות תפוחות ניהלו שיחות קולניות ממרפסת למרפסת, בחלוקים צבעוניים. הרבה מסעדות קטנות הדליקו אורותיהן והקשיבו לפרצי צחוק מפיות בתורים משוחי בלוריות. כמה שונה הרחוב הזה מן הרחוב שבין שני הימים ומה שונה הוא מן הרחוב אשר בו נוסע האוטובוס לכרמל.

מבית אהבתי רואים עדיין את השמש. מבלי שירגישו בה הלסה והתקרבה אל הים השקט, אל האופק הזהוב, והיא מתעטפת צעיפי ארגמן. השמש גדלה והולכת וגלים פעוטים רוחשים ממנה אל החוף. בעל הבית עצר. הגענו, חבוב, אמר. ירדנו שלוש מדרגות ובפתח עמדה אשתו. תכירו, אמר בעל הבית. היא חיכה והושיטה לי יד. כמוהו היתה נמוכה ושיניה גדולות ומבריקות.

האשה יצאה בפתח צדדי ואנחנו נכנסנו לחדר. ישבנו על הספה ובעל הבית הראה לי תמונות. תמונות שלו ותמונות של אשתו. תמונות מן האירושין ומן התחנה. תמונות משפת הים ותמונות עירום. רק תראה איזה אשה, אמר. איזה גוף, חבוב, איזה שדיים! איך הם עומדים! תראה כמו אצל בתולה.

כשנגמרו כל התמונות נכנסה האשה והביאה לנו שלוש צלחות תומוס מלאות. עם הרבה פילפל אדום. הסתכלתי בה לראות את השדיים הקטנות ואת החלוק השקוף בין הרגליים.

סיימנו לאכול ובעל הבית אמר שלום ויצא ואשתו נשכבה על המיטה ופרמה את החלוק. המון שיער היה לה בין הרגליים. אף פעם לא ראיתי שם כל כך הרבה שיער. אני פוחד שתתאכזבי ממני.

אעזור לך, אמרה. כדי להרוויח זמן ביקשתי ממנה שתסיר את החזייה, אבל היא התחילה להתיר את כפתורי מכנסי. לא יכולתי לעצור והרטבתי. עייפות איומה ירדה עלי. התגלגלתי מעל המיטה, גררתי אותי שטיח קטן עד לקיר ושכבתי לישון אצל המזחה הקטנה.

השכם בבוקר עמדתי ברחוב. ניגשתי לתחנה של אוטובוס מס' 22 וחיכיתי, אבל אף אוטובוס אחד לא עבר ואף אדם אחד לא ניגש לתחנה. כשעמדתי לוח בא שוסון, ריק מאדם. עליתי עליו ואמרתי, עד הסוף, וצנחתי על המושב.

בשוסון התחלתי להרגיש את עצמי מלוכלך, מלוכלך ודביק. ברענות שברחוב לא הרגשתי בזה כנראה, אבל בשוסון הסגור לא יכולתי לסבול את עצמי. אינני יכול לעלות לכרמל מבלי להתרחץ. צלצלתי. הכרטיסן הביט בי בתמהון. שילמתי עד הסוף ונסעתי רק שתי תחנות.

ירדתי מול בנין גדול של מלך. אילו לנתי בו הייתי יכול להתרחץ בו. לא היה לי מקום בחיפה להתרחץ בו פרט לביתה של אהבתי. ירדתי במורד הרחוב, לכיוון ביתו של הספר. בפנינה הראשונה עצר אותי ז'אקי הגבוה ב"אהלן" חברי מאד.

את ז'אקי הכרתי בהכשרה. בדרך כלל התעלמנו זה מקיומו של זה, עד כמה שהמסגרת החברתית איפשרה לנו. ועכשיו, כשנפגשנו באמצע הרחוב החיפאי הריק, בחמש וחצי בבוקר, שמחתי מאוד על ז'אקי. הנחתי, שאחרי האהלן הגדול לא יוכל למנוע ממני רחצה אצלו — לפחות לזכר הימים הטובים. ובאמת כששמע את משאלתי, צחק. בריעות כרך את זרועו סביב מותני להוליך אותי אל חדרו.

בדרך שאל מה מעשי בחיפה, ואני סיפרתי לו על אהובתי — רק שלא אמרתי את שמה וגם טישטשתי אה מקום מגוריה. אחר כך סיפרתי לו על מאורעות הערב, על הספר ואשתו. ז'אקי עצר, פרץ בצחוק ואמר, היה לך מזל. חשבתי שהתכוון לכך שנחלצתי משם השכם בבוקר, אבל הוא סיפר לי כי הספר אוהב את אשתו אהבת יאוש; היא נימפומנית ורצתה לעזוב אותו כבר עשרות פעמים. הספר ניסה למנוע את פרידתם בכל האמצעים, ופעם אפילו פצע אותה קשה בסכין. לבסוף הסכימו שניהם שהוא יביא לה בחורים צעירים והיא תישאר בבית. יש לך מזל, אמר ז'אקי, מפני שלפעמים היא דורשת כסף במקרים כאלה.

היא היתה יכולה לעמוד על הראש, אמרתי, ממילא אין לי אף פרוטה.

תראו גבר, פרץ ז'אקי בצחוק, וסכה אתה הולך אל אהובתך? בלי פרוטה?

אנחנו לא הולכים למקומות שמוציאים בהם כסף.

אתה הורג אותי, אמר ז'אקי, הרי כל חיפה תצחק לך, גבר. בא מתל-אביב אל

אהובתו ואין לו אף פרוטה אחת בכיס. איך תחזור הביתה?

אתפוס טרמפ, אמרתי.

שמע, אמר ז'אקי, איכפת לך להרוויח כמה גרושים?

לא בצאתי הנה לחפש עבודה, אמרתי. תן לי להתרחץ אצלך ואני עולה לכרמל.

בשביל זה באתי לחיפה, אתה מבין!

אל תהיה ילד, אמר ז'אקי, אתה לא יכול לעלות כסה לכרמל. אני מציע לך

הצעה פאנטאסטית, גבר, רק משאן הימים הטובים. שעתיים עבודה וחמישים לירות בכיס.

אוכל לעלות היום להר?

מי יפריע לך?

בבית גדול ואפור עלינו אל חדרו של ז'אקי. הרחובות עוד ישנו, אבל השמש

כבר זרקה כתמים צהובים אל תוך חדר המדרגות. בין קירות מתקפלים התפתלו

המדרגות, ועשו חנייה קצרה לפני כל דלת.

רגע אחד, ז'אקי, מה יהיה אם לא אסכים להצעה שלך?

כרצונך, אמר ז'אקי, אבל נדמה לי שאתה לא יכול לא להסכים.

אתה לא תכריח אותי לעשות שום דבר.

מי מכריח אותך, אמר ז'אקי. תעשה מה שאתה רוצה. אבל אם לא תיכנס אלי

לחדר לא תתרחץ, ואם לא תתרחץ לא תוכל לעלות להר.

מדרגות האבן התחלפו במדרגות עץ, שחרקו בעוצמה רבה ואני השתדלתי

לעמם את צעדי. זה בסדר, צחק ז'אקי, אתה יכול לפוצץ פה מוקש ואף אחד לא יפתח

אות הדלת. בית פאנטאסטי הבית הזה. כל אחד דואג רק לעסקים שלו ומשתדל להרגיש כאילו הוא גר פה לבדו.

דלת חומה חסמה את דרכנו. המדרגות נגמרו, גם מדרגות האבן וגם מדרגות העץ, ונותר מהן רק הריבוע שבין הגרמים, חשוך ומושך כבאר עמוקה שאין לה תחתיה, שמתחברת אי-שם עם תהומות הארץ.

ז'אקי סובב מפתח ואנחנו נפלנו על מיטה בלתי מוצעת. התכבד לבוא בצל-קורת. אמר ז'אקי.

מה אתה מחפש?

את חדר האמבטיה, אמרתי. את חדר האמבטיה.

ז'אקי צחק עד עווית. בחיי שנהיית אינטליגנט, אמר. אני זוכר את הימים הטובים בנגב, כששנינו לא התרחצנו שלושה תודשים. אבל היינו נקיים.

שב, אמר ז'אקי, ופינה לי מקום על הספה לצידו.

אין לך חדר אמבטיה?

זה כל מה שיש לי בעולם הזה, הקיף ז'אקי בידו את החדר. כל מה שאתה רואה בין הקירות האלה. פרט למיטה ושמיכותיה המרופטות עמדו בחדר ארון קטן ואיצטבה, שניהם עמוסים אוניות-בקבוקים, פסלים אפריקאיים ועוד צעצועים וחפצים, שימאים נהגים לאסוף במסעותיהם.

ויש לי עוד משהו. אבל קודם אתה רוצה להתרחץ.

ז'אקי העביר את רגליו הארוכות לצידה השני של המיטה ופתח דלת ברזל שלא הבחנתי בה. כשלנו על מפתן גבוה ויצאנו אל הגג. בלי אזתרה נפלו עלינו המדרונים הזומים של ההר וכיסו אותנו תחתם. מעליהם היה הפס הירוק של הפיסגה. שם ישנה עכשיו אהובתי, שערה הארוך מלטף את הכר והסדינים הלבנים נושקים לעורה. הריצפה מסורגת קרני-שמש חלשות והבית כולו עודו נושם את ניחוח התלומות הטובים. פסי האור מתקדמים על הריצפה והחלומות נסוגים אל החלון המערבי ודרכו הם יוצאים אל הגן ונשארים בין המטפסים עד הלילה הבא.

ז'אקי חילץ אותי מתחת להר אל צידו השני של הגג. שם סאנו מנופי הענק, האוניות הגדולות והמשאיות. אתה רואה, אמר ז'אקי, האוניה השניה משמאל, בקלות אפשר לקרוא את שמה.

החלון.

בדיוק. החלון. האוניה השניה משמאל, זאת אומרת הכי קרובה אל השער הראשון, ופה יש לך ברז. בין ההר ובין האוניות היה חדר כביסה ישן מאד.

בכנסתי, מצאתי את הברז והתחלתי לפתחו. במאמץ סובבתי אותו עד שנפעל והוא חרק ויבב, אבל אף טיפת מים לא הגיחה ממנו. חיכיתי. אחרי רגעים רבים שמעתי שריקת אוויר, מתחזקת והולכת. חששתי שמשוה תקוע בפי הברז, והתכופפתי לבדוק. ואז הלם בפני זרם מיים חמים, טעמם מר ומבחיל. מיהרתי להודקף והברז הוסיף לירוק את מימיו בשצף קצף, וכל הצבעים הדהים שעל קירות החדר היו בהם. מי יודע כמה זמן חיכו המיים לרגע הזה.

חשבתי להמתין עד שיגיעו המיים הצלולים מן הבאר, ואז ראיתי שהמיים אינם יורדים בצינורות הביוב אלא מציפים את החדר. עד שיכלו כל המיים מצינורות הבית הגבוה יתמלא החדר הקטן. סגרתי את הברז וראיתי את ז'אקי. בוא, אמר, צריך גם לעבוד קצת, גבר.

נכנסנו לחדרו והוא נתן לי פנקס ימאי על שם ישראל כהן, ובו תמונה מטושטשת.

תמונה פאנטאסטית, אמר ז'אקי, דומה לכל פרצוף שבעולם. עם זה אתה נכנס לנמל ועולה על החלוץ. שם תיגש אל בחור בשם אבריימל. כבר מאוחר. הגעתי לאוניה ולא מצאתי את אבריימל. כולם היו עסוקים שם בעניינים דחופים, ואף אחד לא נתפנה לשים אלי לב. חציתי את הסיפון לאורך ולרוחב. ירדתי למחסנים, שמנופים גדולים מילאו אותם, נכנסתי לחדר האוכל, חלפתי בתאי הימאים, עליתי על הסיפונים האחרים. מי שלא עסק בפריקה, עסק בצביעה או בגילגול חבלים או נתן פקודות.

נשענתי על המעקה והסתכלתי באניות הגרר החורשות את המיים בלא ליאות והנחתי למנופי הענק להלום בראשי, ולשמש. כשנשאתי עיני לכרמל היכו בהן ריבוא סנורים מגג הנהב של המקדש הבהאי, וממכיתות זכוכית שמילאו את ההר. חרוך הדמום התישבתי על ערימת חבלים. כשהתעוררתי אמר השעון שתיים-עשרה. ראשי כאב. הצופר הגדול של האוניה פעל בתוך גולגלתי ומעלי עמדו שני ימאים, אחד מהם קצין, ששאל, מה הוא עושה פה?

מחפש את אבריימל.

איזה אבריימל?

מהחלוץ, ענית, עודני ישוב על התבלים.

אז מה אתה עושה פה, אידיוט! צעק הימאי השני. מתחשק לך לנסוע איתנו

לאפריקה?

נוסעים לאפריקה.

תראה עליו, אמר הקצין. מטומטם או עושה את עצמו? שמע בחורצ'יק, או שאתה לוקח את הרגליים, או שאנחנו זורקים אותך למיים. רוך מדר לכבש, אתה שומע!

כבר הרימו את הכבש והאוניה התחילה לנוע. החלקנו לצידה של אוניה, שעל דפנה היה כתוב באותיות ענק: "החלוץ". ליד המעקה עמד בחור בלונדי מסולסל שיער ומוצק. הוא צחק והניף את ידיו. שני הימאים העיפו אותי מעל לפס המיים. נפלתי על סיפונה של החלוץ וטרם קמתי על רגלי היתה האוניה בפתח דרכיו הכחולות של הים. כשנשכב על ערש הרוח בין האורנים, והמחטים החומים ייאנחו מתחתינו, נסתכל על הים ונראה נקודת כסף ונדע שהיא נוסעת לאפריקה. היא נוסעת אל הנהרות הגדולים והיערות האפלים, ואנחנו נשארים בין שני הימים, בין הקירות הלבנים. בוא אבריימל, אמר אבריימל. צריך לעשות משהו.

אני רעב כמו כלב, אמרתי, מאתמול לא אכלתי כלום.

רק תגיד, יא חווג'ה!

אבריימל אחו בזרועי וגרר אותי אל חדר האוכל. הושיב אותי אל מפת ניילון לחה וצעק, יוסקוביץ! בפתח הדלת הופיע הטבח, מגיר פלגי זיעה, מסתיר מערומי בסניר שחור. נשאר משהו מהצוהריים, יוסקוביץ? שאל אבריימל. ערימות, אמר הטבח. החברה ירדו בבוקר לחוף.

או תרביץ, אבו־עלי, אמר אבריימל. הטבח נכנס וחזר עם קערות מלאות תפוחי־אדמה, מרק ובשר. התנפלתי על הקערות ואבריימל עמד עלי לזרו אותי. הייתי רעב ורציתי לשבור את רעבוני במהירות.

בתאו של אבריימל קיבלתי כמה חפצים שלפי דבריו שווים מיליון. שתינו כמה כוסות וויסקי למזל וחזרתי לשער הנמל. הגנבתי מבט אל השוטר המיוזע שעמד שם, אבל הוא הרים את כובעו וגירד את החריץ האדום שבגבול שערותיו. מעבר לשער כרך ז'אקי את ורועו סביב מותני והוליך אותי אל מסעדת־שמן־מקולקל בפינת הרחוב. שם מסרתי לו את החפצים והוא נתן לי חמישים לירות.

אתה בסדר, גבר, אמר. עכשיו אתה יכול לעלות. עכשיו אני רוצה לישון, ז'אקי, אמרתי. קח אותי לישון. ז'אקי יצא לקרוא לטכסי וכשפקחתי את עיני כיסו אותן צללי החר שהסתיר כבר את השמש. מיטתו של ז'אקי חרקה לנענועי גופי. חם היה בחדר וסירחון עמד בו. כל הריחות שנספגו בין כתליו מאז בנייתו, רותות־חיהם של דייריו, הגיחו מן הפינות וחלפו על פני בנשיפה כבדה. משהו מאוס עמד בי בין הקיבה והפה, ועמוק בתוך העיץ הימנית עבד מגדלור של כאב.

חשבתי על המכתבים הארוכים שאקבל מאהובתי, על דפים דקים, מכוסים שורות צפופות של פנינים. חשבתי כמה תשמח כשאביא לה את המתנות שאאסוף בכל פינות העולם. תמונתה מעל למיטתי ועיניה תיפקחנה עד הסוף עת אספר לה סיפורים מפליאים על נתיבי העולם. עד שנפתחה הדלת וידעתי, שאינני על האוניה שהפליגה לאפריקה.

בפתח היו ז'אקי ועוד גבר שמן, מסולסל שפם, שהביט בי בעניין רב. זהו הגבר, אמר ז'אקי. תכיר את שלום.

זהו הגבר ששווה מיליון, אתה צריך להגיד, אמר שלום. כמה נתת לו? מה שדיברנו.

מתי תהיה כבר בן־אדם, אתה, אמר שלום. שלך, חבוב. הוא הושיט לי עוד חמישים לירות. והערב אתה בא איתנו לעשות חיים באלדוראדו.

עוזב אותך, אמר ז'אקי, יש לו אהבה על הכרמל. כל הכבוד, אמר שלום, אבל הערב שלום דואג לו שיעשה חיים. מה שמגיע לו יקבל עד הסוף.

יצאו שניהם והשאירו אותי על המיטה. ההר התפעם בתוך גולגלתי, אפל וכואב. אינני יכול להופיע כך אצל אהובתי. אם ראשי אינו צלול כמו הים ואם עיני אינן בהירות עד שתוכלנה לצלול בעיניה של אהובתי ולהעלות חול מקרקעיתן,

אם אחזני אינן מכוונות לקליטת כל פירפור של צחוק ויבב חנוק של עצבת. לא, איני יכול לעלות לכרמל כשעיני עכורות ובחילה עמומה בלבי.

עם ז'אקי ושלום באו האורות הראשונים שנתלזו על ההר. בשדרה של אורות בא ז'אקי והושיט לי עניבה ססגונית ומכנסיים אפורים ונאים. קמתי והשלכתי את מכנסי החקי שלי אל בין שמיכותיו, שימנתי את שערי וסרקתיו וענבתי את העניבה. למטה חיכה לנו שלום ליד הגה של שברזלט חדש. ז'אקי התישב על ידו ואני במושב האחורי. עשן ווירג'יניה מילא את המכונית ושלום הכניס למהלך וארבעים וחמישה סוסים המו בחמדה והסתערו על הכבישים התלולים להעלות אותנו על ההר. בתפניות הדרך באו אלינו צעיפים של ריחות אורנים וצעיפים של רעננות ולא התצאנו הגה מפינו עד שנעצרנו.

אבל במרכז הכרמל לא נשבה רוח. הבניינים הגבוהים היפנו לה קירות אדישים. בוא נרד, אמר ז'אקי. שלום תיכף יחזור.

יצאנו מן המכונית, וצמרות האורן לא נגעו בקירות הבטון. שלום חזר עם שלוש נערות. אחת מבוגרת יותר, פניה מתים, ושתי ילדות, קטנות ושקטות מאוד. אתה שומע חבוב, לחש שלום, הן כבר רבות עליך. שתיהן. אבל אני אתן לך את צינתה.

התזמורת עלתה בעשן. ציונה לחצה אלי את שדיה הקטנים. רקדנו על הבר ועל המזג עם הברט השחור, על שטיחים קרועים, אדומים ושחורים, ועל מפתגים שבורים, עד שפרצנו אל הלילה.

על מחטי האורנים בערו הרבה כוכבים. מתחתינו נסעו אורות ירוקים, נסעו לאט לאט כמו בהלחיה. אלת-המאסטיק הקטנה הפצירה בנו לבוא אליה והבטיחה לנו את ריח החיים בעליה הירקרקים. מעיינות ואדמה ומדורות בהרים וילדים משחקים בעוגות חול מתחת לברז שאיננו נסגר. לא יכולנו לסרב לאלת-המאסטיק ובאנו אל הערש שהציעה לנו. ציונה תלתה את שמלתה על הענפים והיתה עירומה. רוב שדיה פיטמה סגולה.

שדיה תפוחים בפני. ואת ידי לקחה בידה העבירה אותה בין רגליה, להראות שכמעט אין לה שם שיער.

בביקורי האחרון בחיפה רבתי עם אהובתי ולבסוף הגיע מכתב ואני עזבתי הכול ובאתי לחיפה. אהובתי גרה על הכרמל, בין שני ימים, הפעמונים הסגולים על קירות ביתה הלבן מצלצלים בכל פעם שנושבת בהם רוח. אני הולך, אני הולך אל אהובתי, אני בא אני בא. אני צריכה להחזיר אותך לשלום, אמרה ציונה. אני לא יכולה לחזור לשלום בלעדיך.

הוא יהרוג אותי, הוא יהרוג אותי, הוא יהרוג אותי. את בגדיה השאירה על השיח ועגבותיה רטטו כיריכי אילנה. אחזתי בידה ומשכתי אותה אחרי. לא ראיתי את אור ביתה של אהובתי, אבל ידעתי שהוא בלב הכתם השחור הרובץ מעל לראשינו. רגלי נקרעו באבנים חדות ובגדי נותרו קרעים על קוצי השיחים. אין-אננים בכה שערי אל הרוח.

בלי נשימה צנחתי אל ספסל העץ בחצר ביתה של אהובתי, אך גם כן לא
היתה רוח. האומנם גדלו האורנים עד כי לא יניחו לה לעבור בין ענפיהם. הפעמונים
הסגולים נשרו והקיר נותר עירום וחיוור מאוד בחושך. התריס שממול הספסל היה
מורם ואור בחדר, אבל אהובתי לא היתה בו. ליד שולחן גדול, שחור, ישבה אשה
זקנה, שערה האפור פזור סביב גולגלתה וכולה בעיגול אור של מנורת-שולחן נושנה.
ידיה איחו גרביים קרועות והעייפות נטפה מעיניה דמעות דמעות אל תוך עיגול
האור.

לא ידעתי אם ישנה אהובתי בחדר השני, אם חובק שערה השחור והארוך
לכר. ואולי מתה אהובתי. ואולי אין זה ביתה.

הפניתי את ראשי לאחור לראות את הים המערבי. אבל כל החלל שבין החוף
להר היה מלא ערפילים לבנים שזחלו על המדרח. הערפילים הגירו טיפות טל שהלכו
התעבו מרגע לרגע. כל אחת ממחטי האורנים בחרה לה טיפת טל והצמידה איתה אל
קצה. אילו נשבה בהן רוח, אפשר היה לדמות אותן לגחליליות שדרו בשערה של
אהובתי. אבל כאשר זוחלים ערפילים לבנים מן הים על המרדדות, אין רוח.

אף לא משב קל של רוח.

למוחרת בבוקר חזרתי לתל-אביב באוטובוס הראשון. מכתבה של אהובתי
היה בכיסי, אבל לא עניתי עליו ואינני יודע אם אענה עליו. את ציונה לקח שלום ואת
ז'אקי לא ראיתי עוד.